

**Etelä-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry**

**VALINNAN VAPAUDEN REITIT - TIPPUUKO
VIESTIKAPULA MAAHAN?
21.8.2017**

Jouni Nummi, sosiaalineuvos,
Eskoon sosiaalipalvelujen ky:n
johtaja
(Lyhennelmä Vaivaisukko-
seminaarista 14.7.2017)

Lähteet: Alueuudistus.fi, Perustuslakivaliokunnan mietintö, Eskoon sosiaalipalvelujen ky sekä Erkki Penttinen, Vaasa

ASIAKKAAN VALINNANVAPAAUS SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA

- ❖ Valinnanvapaus merkitsee:
- ❖ lisää nopeutta, laatua, kustannusvaikuttavuutta, yksilöllisyyttä, elämän-tilanteeseen sopivuutta, läheisyyttä, entistä parempaa palveluvalikoimaa, jne....
- ❖ Mutta saadaanko ne toteutettua keskusjohtoisesti ?
- ❖ Pitäisikö suunnistuksen (lue: valinnanvapauden rastien harjoittelu) aloittaa reittiiviiva-suunnistuksena tuetusti, eikä jättää suunnistajaa keskelle metsää pelkän kompassin ja kartan varaan ? Toimiiko GPS, jos ei ole ”kenttää” ? Sopiiko maasto kaikille ?
- ❖ Tietääkö suunnistaja oikeasti, että missä hän NYT ON ?? Mikä on LÄHTÖKOHTA ?
- ❖ Missä järjestetään paikalliset Oravapolkukoulut (pilotitko riittää) ??

ASIAKKAAN VALINNANVAPAAUS SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA

- ❖ Säilyykö viesti valintojen jälkeen tavoitteiden mukaisena ?
- ❖ Eli: lisää nopeutta, laatua, kustannusvaikuttavuutta, yksilöllisyyttä, elämän-tilanteeseen sopivuutta, läheisyyttä, entistä parempaa palveluvalikoimaa, jne....
- ❖ Jos on esimerkiksi tehnyt ”nopean” valinnan niin sopiiko se ”elämäntilanteeseen” ?
- ❖ Muuttuuko perusviesti valintojen jälkeen ?
- ❖ Tuottavatko markkinat viestejä ja valintoja, jotka ovatkin ”kehäpäätelmiä” (= ei vaikuttavuutta), mutta ”tuottavat” tuottajalle voittoa ja syövät järjestäjien resursseja

ASIAKKAAN VALINNANVAPAAUS SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA

ASIAKAS VOI VALITA MONIPUOLISEMMIN

Asiakas valitsee suoraan sote-keskuksen ja hammashoitolan ja sitoutuu valintoihin vuodeksi.

Jos asiakas tarvitsee muita palveluja, ne saa maakunnan liikelaitoksesta.

 ASIAKASSETELI
esim. fysioterapia, oikomishoito

 ASIAKASSETELI
esim. toimenpide yksityisessä sairaalassa

 HENKILÖKOHTAINEN BUDJETTI
esim. vammaispalvelut

Henkilökohtaisen budjetin piirissä olevan rahavirran arvioidaan olevan vuosittain noin 1,4 miljardia euroa ja asiakassetelien piirissä noin 1,6 miljardia euroa.

HALLITUKSEN ESITYS VALINNANVAPAUDEN RAAMEIKSI

SOTE-KESKUS

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja neuvonta
- Terveystarkastukset
- Lääkärin ja hoitajien vastaanotot
- Kuntoutustarpeen arviointi
- Edellisiin liittyvät todistukset
- Lyhytaikaiset ennalta-ehkäisevät sosiaalipalvelut
- Lyhytaikainen kotisairaanhoito ja kotihoito
- Apuvälineet (ei yksilölliset)
- Konsultaatio- ja vastaanotto-palvelut (esim. erikoislääkärit) maakunnan harkinnan mukaan
- Päihdetyön ohjaus ja neuvonta
- Mielen terveystyön ohjaus ja neuvonta ja psyko-sosiaalinen tuki
- Neuvolapalvelut maakunnan harkinnan mukaan

(suunhoidon yksikkö) HAMMASHOITOLA

- Suusairauksien ennaltaehkäisy ja neuvonta
- Suun terveystarkastukset, hoitosuunnittelu
- Suun ja hampaiden hoito-toimenpiteet iensairauksissa, hampaiden paikkauksissa, infektioiden ja kirurgiassa
- Kuvantamispalvelut
- Hammasproteettiset korjaukset
- Hammaslääkärin todistukset ja lausunnot

*Maakunta voi päättää
vaativimmista konsultaatioista*

MAAKUNNAN LIIKELAITOS

- Nykyinen erikoissairaanhoito (ml. ympärivuorokautinen päivystys)
- Terveyskeskusten vuodeosastot
- Kaikki muut sosiaalipalvelut
- Yksilölliset apuvälineet, vaativa kuntoutus
- Kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto
- Pitäjäkainen kotisairaanhoito
- Alle 18-vuotiaiden hammashoito
- Neuvolapalvelut, jos ei siirretty sote-keskuksiin

EI OLE HUOMIOITU KÄRKIHANKKEITA!?!?

PERHEKESKUS??? HYVINVOINTIKESKUS??? MONIPALVELUKESKUS???

+ kunnille jäävät perus-
palvelut:

- varhaiskasvatus
- perusopetus ja 2. aste
- nuorisotyö/-palvelut
- kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte)

SOTE-KESKUS

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja neuvonta
- Terveystarkastukset
- Lääkärin ja hoitajien vastaanotot
- Kuntoutustarpeen arviointi
- Edellisiin liittyvät todistukset
- Lyhytaikaiset ennaltaehkäisevät sosiaalipalvelut
- Lyhytaikainen kotisairaanhoido ja kotihoito
- Apuvälineet (ei yksilölliset)
- Konsultaatio- ja vastaanotto-palvelut (esim. erikoislääkärit) maakunnan harkinnan mukaan
- Päihdetyön ohjaus ja neuvonta
- Mielenterveytyön ohjaus ja neuvonta ja psykososiaalinen tuki
- Neuvolapalvelut maakunnan harkinnan mukaan

(suunhoidon yksikkö) HAMMASHOITOLA

- Suusairauksien ennaltaehkäisy ja neuvonta
- Suun terveystarkastukset, hoitosuunnittelu
- Suun ja hampaiden hoito-toimenpiteet iensairauksissa, hampaiden paikkauksissa, infektioissa ja kirurgiassa
- Kuvantamispalvelut
- Hammasproteettiset korjaukset
- Hammaslääkärin todistukset ja lausunnot

*Maakunta voi päättää
vaativimmista konsultaatioista*

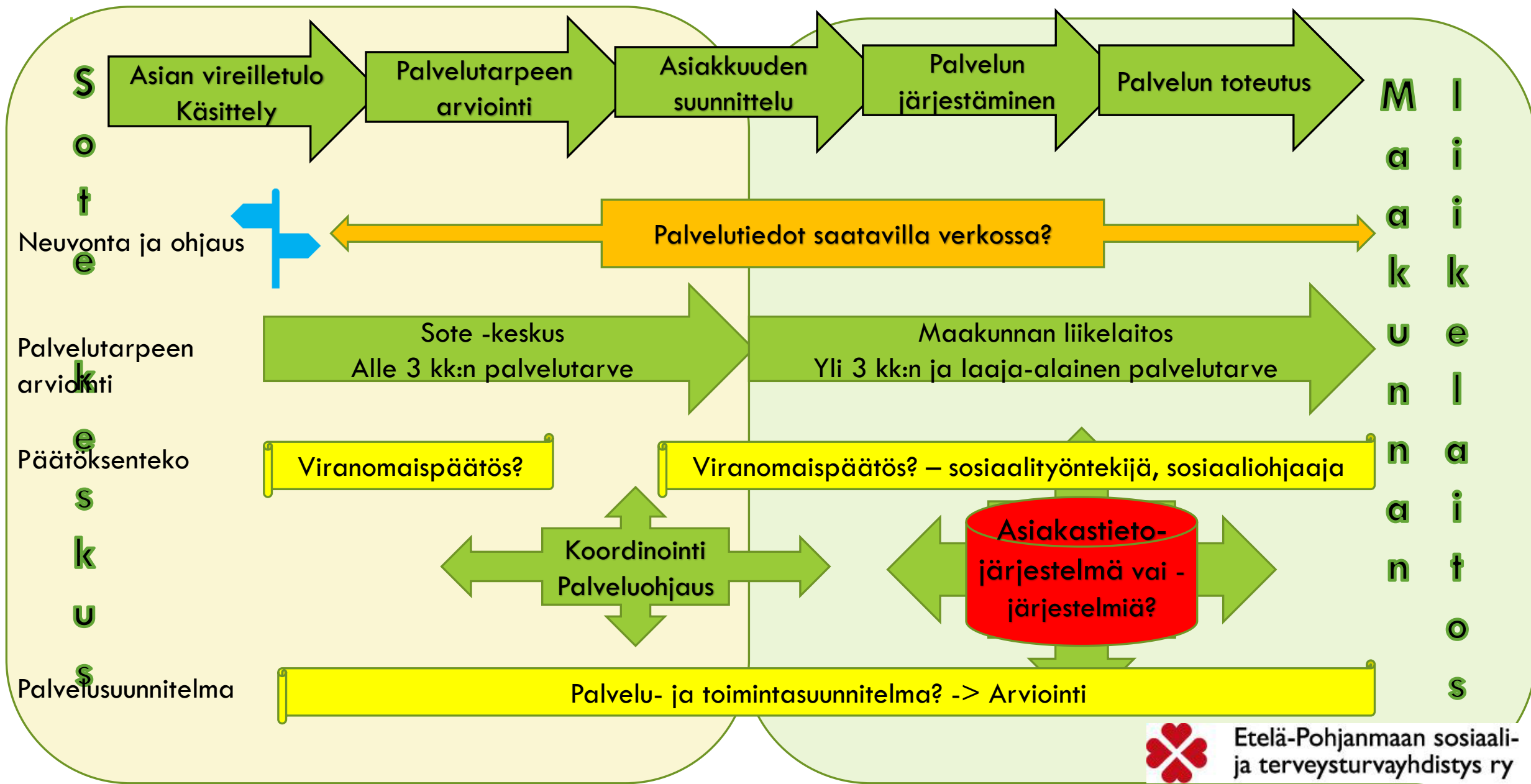

MAAKUNNAN LIIKELAITOS

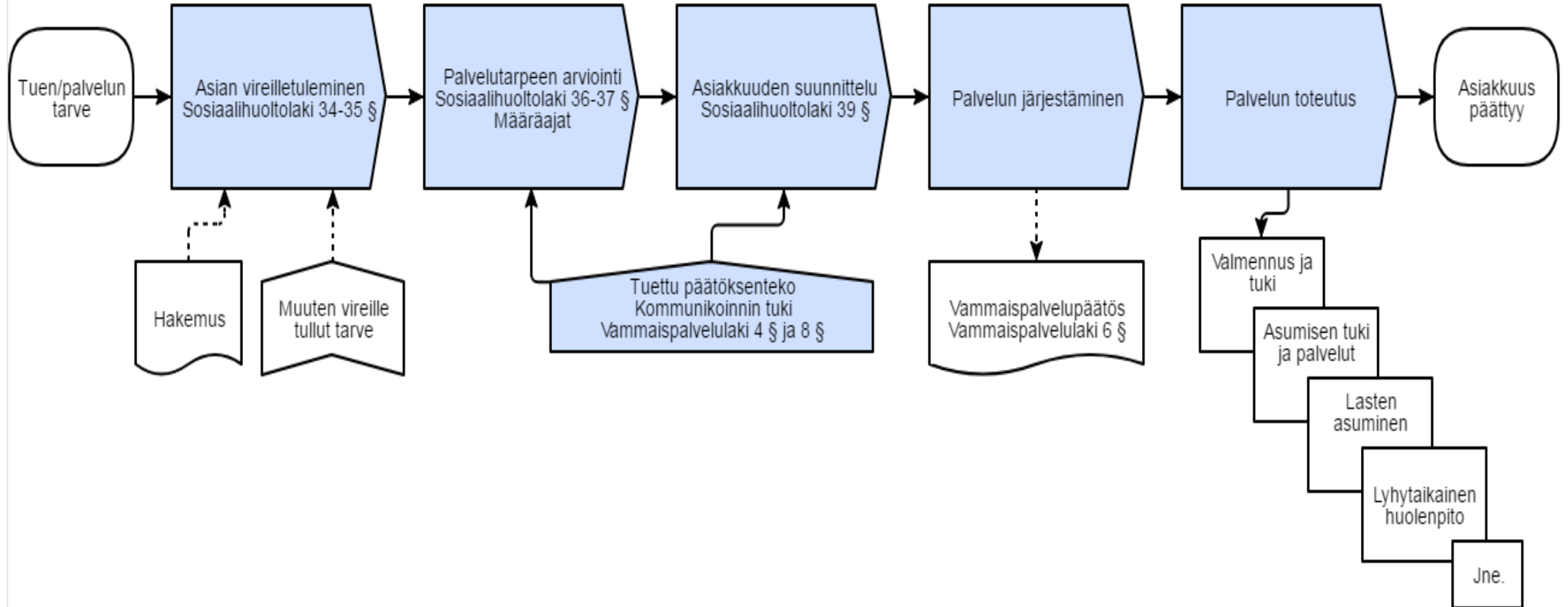
- Nykyinen erikoissairaanhoido (ml. ympärivuorokautinen päivystys)
- Terveyskeskusten vuodeosastot
- Kaikki muut sosiaalipalvelut
- Yksilölliset apuvälineet, vaativa kuntoutus
- Kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto
- Pitkäaikainen kotisairaanhoido
- Alle 18-vuotiaiden hammashoido
- Neuvolapalvelut, jos ei siirretty sote-keskuksiin

ASIAKASPALVELUPROSESSI – VOIKO TOIMIA KATKOITTA ESITETYYSSA SOTESSA? PUTOAAKO VIESTIKAPULA JOSSAIN VAIHEESSA ?

VAMMAISPALVELUJEN ASIAKKUUS

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN LAUSUNNOSTA / PEVL 26 2017 VP

Jotta ehdotus olisi perustuslain kannalta hyväksyttävä, maakunnan tulee kyetä varmistamaan se, että palveluihin pääsy, palvelutarpeen arviointi ja sote-keskusten vastuulla oleva yksilöitä koskeva päätöksenteko (mm. hallintopäätös sosiaalipalveluista, päätös asiakassetelin myöntämisestä) toteutuvat yhdenmukaisten kriteerien ja menettelyjen mukaisesti ja että yksilön käytettävissä olevat oikeusturvakeinot ovat tehokkaat siitä riippumatta, mikä taho palvelut tuottaa.

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN LAUSUNNOSTA / PEVL 26 2017 VP

- ❖ Perustuslakivaliokunta kiinnittää erityisesti huomiota sosiaalihuollon palveluiden asemaan suoran valinnan palveluina. Sosiaalihuollossa on terveydenhuoltoon yleisemmin kyse yksilöiden asemaan vaikuttavien hallintopäätösten tekemisestä.
- ❖ **sosiaalihuollon palveluiden kuulumista suoran valinnan palveluihin tulee vielä tarkastella seikkaperäisesti** (vrt. perustuslaki 124 §)
- ❖ Sääntely ei siirrettävän tehtävän laatu ja laajuus, alihankkijalle lainsäädännöllisesti asetettavat vaatimukset ja viranomaisvalvonnan mahdollisuus huomioon ottaen täytä niitä edellytyksiä, jotka koskevat hallintotehtävän edelleen siirtämistä.
- ❖ Sääntelyä on tältä osin välttämätöntä rajata ja täsmentää koskemaan tosiasiallista, täydentävää palvelutoimintaa.

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN LAUSUNNOSTA / PEVL 26 2017 VP

- ❖ Perustuslakivaliokunta pitää käsillä olevassa tilanteessa välttämättömänä, että **valinnanvapauslakiesityksen muutokset valmistellaan valtioneuvostossa noudattaen hyvän lainvalmistelutavan vaatimuksia ja että hallitus antaa tältä osin täydentävän tai kokonaan uuden hallituksen esityksen.**
- ❖ Valiokunta muistuttaa sääntelyn tulevaa soveltamiskäytäntöä silmälläpitäen, että nyt arvioitava **lainsäädäntökokonaisuus on laajuutensa ja asiassa jo annettujen täydentävien esitysten johdosta vaikeasti hahmotettava.**
- ❖ **Hallituksen esityksiin sisältyvät perustelut** muodostavat keskeisen osan lain tulkintaan ja soveltamiseen vaikuttavaa aineistoa, ja niiden **tulee pystyä antamaan lukijalle oikea ja riittävä kuva lainsäädännön sisällöstä.**

Etelä-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

KIITOS
